

1. Šefovi diplomatija zemalja članica Evropske unije (EU) zaključili su da evropsko Vijeće tokom prve polovine sljedeće godine treba da predloži otvaranje pregovora sa Srbijom ukoliko se nastavi s reformama i ostvari dovoljan napredak u dijalogu s Prištinom. Kako ocjenjujete činjenicu da Srbija, ipak, nije dobila tačan datum početka pregovora? Koliko je to frustrirajuće, je li EU na neki način time iznevjerila očekivanja EU i koji su dalji koraci Vaše zemlje?

MSP: Zadovoljni smo zaključcima Saveta ministara EU koji su potvrđeni na Evropskom savetu jer oni otvaraju perspektivu da Srbija do juna 2013. dobije datum za početak pregovora o članstvu u EU. Posebno je značajno što su time verifikovani rezultati političkog dijaloga između Republike Srbije i Prištine, koji su otvoreni na nivou premijera Srbije i odgovarajućeg predstavnika privremenih institucija na KiM. Srbija će nastaviti da ulaže konstruktivne napore na tom planu, kao i u pogledu ispunjavanja kriterijuma za članstvo u EU.

2. Kazali ste da bi Srbija odustala od članstva u Evropskoj uniji ukoliko bi ono bilo uvjetovano priznanjem Kosova, mislite li da i posljednji potezi EU idu upravo u pravcu pritiska na Srbiju da se izjasni u pravcu priznanja Kosova?

MSP: Srbija nikada neće priznati jednostrano proglašenu nezavisnost Kosova. Naprotiv, proces približavanja Srbije EU koji je potvrđen upravo usvojenim zaključcima uopšte ne otvara to pitanje i svojim ključnim postavkama, s obzirom da i pet zemalja članica EU ne priznaje JPN Kosova, zadržava statusno neutralni stav.

3. Kakvi se potezi Srbije mogu očekivati u vezi s konačnim rješavanjem pitanja Kosova? Vi ste kazali da «Srbija neće ukinuti institucije na Kosovu», ali, istovremeno, i da «ne želite da Albanci pate, već da normalno žive». Da li onda još postoji mogućnost podjele Kosova, odnosno da Srbija, ipak, zadrži kontrolu nad sjeverom Kosova? Hoćete li i zbog zahtjeva srpske zajednice na Kosovu insistirati na tome?

MSP: Srbija se bori protiv separatizma albanske nacionalne manjine na Kosovu i Metohiji. Svaka zemlja bi isto postupila, neke bi pribegle i upotrebi oruzja. Mi zelimo resenje mirnim putem, a ono mora biti uravnoteženo da bi bilo održivo, da bi bilo istinsko i trajno.

4. Može li i koliko na rješavanje pitanja Kosova utjecati činjenica da će na čelo kosovske vlade ponovno doći Ramuš Haradinaj, oslobođeni zapovjednik OVK? Koliko on uopće može biti pregovarač?

MSP: Radi se o unutrašnjim političkim odnosima u nasoj južnoj Pokrajini i ne bih uopšte zeleo da špekulišem o tome „šta bi bilo kad bi...“

5. Kakvi su odnosi Srbije i Rusije? Koliko će se uticaj Rusije, po nama, širiti na prostoru Balkana u budućnosti? Da li je Srbija bliža vojnom savezu Rusije i nekoliko bivših sovjetskih republika ili, ipak, NATO-u?

MSP: Odnosi Srbije i Rusije su tradicionalno dobri i prijateljski, zasnovani na istorijskoj,

kulturnoj, duhovnoj i jezičkoj bliskosti, koje odlikuje podudarnost stavova po širokom obimu pitanja od međunarodnog značaja. Redovni su susreti i posete na najvišem i visokom nivou. Predsednik Nikolić se do sada već dva puta susreo sa predsednikom Putinom, a intenzivni su i susreti drugih visokih funkcionera. Zahvalni smo na podršci koju Rusija pruža suverenitetu i teritorijalnom integritetu Srbije i naporima da pitanje KiM rešimo mirnim i diplomatskim putem. Rusija je i jedan od glavnih ekonomskih partnera Srbije. U periodu januar-oktobar 2012. godine zabeležena je robna razmena od 1,73 mlrd. USD. Razvijena saradnja prisutna je i u oblasti naftne i gasne privrede, a Srbija je jedna od zemalja učesnica projekta gasovoda Južni tok. Narodna skupština Republike Srbije je u decembru 2007. godine usvojila Deklaraciju o vojnoj neutralnosti koja isključuje članstvo Srbije u bilo kom vojnom savezu.

6.Kako ocenjujete odnose Srbije i Turske? Koliko ste zadovoljni i u kom pravcu bi se mogla razvijati ta saradnja? Da li ste zadovoljni ekonomskom saradnjom?

MSP: Ocenjujemo da su ukupni bilateralni odnosi veoma dobri i razvijeni, između dve zemlje postoji intenzivan politički dijalog na svim nivoima. Smatramo da postoje svi uslovi za razvoj sveobuhvatne bilateralne, a pre svega ekonomske, saradnje između dve zemlje. Turska pokazuje snažan ekonomski interes za region Balkana, uključujući i Srbiju, imajući u vidu da za Ankaru, Srbija predstavlja važan saobraćajni koridor i najkraću vezu sa Evropom i evropskim tržištem. Međutim, uprkos potpisanim i implementiranim sporazumima o slobodnoj trgovini i međusobnom ukidanju viza, privredna razmena između Srbije i Turske, u iznosu od skoro pola milijarde američkih dolara, iako duplirana u poslednje dve godine, ne odgovara postojećem nivou političkog dijaloga i potencijalu kojim objektivno raspolažu dve zemlje. U tom smislu, smatramo da su se stekle sve pretpostavke za dinamičniji razvoj privredne saradnje, kako na planu povećanja spoljnotrgovinske razmene, tako i investicija, posebno u domenu izgradnje infrastrukture u RS. Smatramo, takođe, da postoje značajne mogućnosti za saradnju u oblasti zajedničkog nastupa na tržištu trećih zemalja, pre svega u regionima BI i Severne Afrike.

7.Kakav je vaš stav o širenju uticaja Turske na Balkanu i njenom nastojanju da pomirljivom politikom, izbegavanjem sukoba, bude jedan od faktora stabilnosti u ovom delu sveta? O tome su u poslednje vreme često govorili na Balkanu, pa ima i negativnih komentara.

MSP: Srbija ima veliko uvažavanje za rastuću ulogu Turske u međunarodnim odnosima, a što je, između ostalog, rezultat rasta turske ekonomije, koja je po veličini na šesnaestom mestu u svetskim razmerama, a na šestom u poređenju sa evropskim ekonomijama. Smatramo da, s obzirom na istorijske veze sa regionom ZB, Turska može da ima značajan doprinos u jačanju stabilnosti i stvaranju pozitivne atmosfere u odnosima u regionu, naravno uz uvažavanje legitimnih interesa naroda i zemalja na ovom prostoru. U tom smislu, politika Turske, zasnovana na principima međunarodnog prava, Povelji UN i Završnom dokumentu OEBS iz Helsinkija nesumnjivo može doprineti poboljšanju odnosa i ukupnog međusobnog razumevanja zemalja našeg regiona, kao i prevazilaženju nesporazuma i problema nastalih tokom nedavne prošlosti.

8.Šta mislite o sve glasnijim najavama stvaranja „Velike Albanije“? Koliko to može biti problem Balkana? Nedavno ste posetili tu zemlju, da li ste stekli utisak da se o tome razmišlja?

MSP: Smatramo da je promovisanje ideje „Velike Albanije“ suprotno svemu za šta se danas zalaže EU i sve zemlje koje joj teže. Stav Srbije, u tom smislu, veoma je jasan – protivimo se svim nasilnim promenama međunarodno priznatih granica, posebno na Balkanu, koji zbog svoje etničke raznolikosti predstavlja izuzetno osetljivo područje, gde je euforična i nacionalistički intonirana retorika višestruko štetna. Smatramo da ovakve i slične izjave ne doprinose jačanju poverenja i saradnje među ZZB. Naglašavamo da je Srbija trajno opredeljena da razvija i unapređuje bilateralne odnose i saradnju sa svim susednim zemljama i, u tom kontekstu, Albaniju vidi kao važnog partnera sa kojim želi da postigne stabilne dobrosusedske odnose i da unapređuje saradnju u oblastima gde je to moguće i gde postoje zajednički interesi.

9.Zašto je Srbija podržala Palestinu da dobije status države posmatrača nečlanice? Kakve ste reakcije dobili tim povodom? Pogotovo jer, kako se čini, Srbija ima prilično dobre odnose sa Izraelom?

MSP: R. Srbija je zajedno sa 132 države članice UN, među kojima je i većina članica EU, donela odluku da glasa u prilog Rezolucije o davanju statusa države posmatrača nečlanice Palestini. Takva odluka doneta je u skladu sa brojnim ranije donetim rezolucijama Saveta bezbednosti i Generalne skupštine UN, koje potvrđuju prava Palestinaca na samoopredeljenje. Srbija ističe važnost hitnog nastavka mirovnih pregovora i ubrzanja postizanja mirnog rešenja, u skladu sa odlukama Saveta bezbednosti UN, kao i Madridskim principima, a što je u interesu i Palestine i Izraela. Izraelu je poznat stav R. Srbije po ovom pitanju i ovakav ishod glasanja neće uticati na tradicionalno dobre bilateralne odnose dveju vrlo prijateljskih zemalja.

10.Nakon oslobađajuće presude u slučaju „Gotovina i Markač“ došlo je do ozbiljnih problema na relaciji RH-RS. Mogu li problemi u odnosima dve zemlje biti izvor problema i u celom balkanskom regionu? Nakon te presude moglo se iz više izvora čuti kako su odnosi na Balkanu pogoršani. Kakvi su vaši komentari?

MSP: Presuda bez sumnje upućuje lošu poruku regionu, jer pokazuje da je moguće činiti najteže zločine i ne biti kažnjen za njih. Takva situacija sigurno otežava ukupan proces pomirenja među zemljama i narodima na ovom području.

Ipak zbog bolje budućnosti građana i jedne i druge zemlje mi moramo učiniti sve sa naše strane da proces pomirenja učinimo mogućim.

Srbija i Hrvatska su susedi i biće susedi, zbog čega su upućeni na unapređivanje svojih odnosa. U tom cilju, na nekoliko sastanaka sa hrvatskom kolegicom V. Pusić, uspeali smo da definišemo mehanizme za rešavanje otvorenih pitanja i da se saglasimo oko oblasti u kojima je moguće intenzivirati saradnju. Jedna od njih je i saradnja na polju evrointegracija i naši timovi uveliko rade na definisanju pravnog okvira koji bi regulisao tu saradnju.

11.Šta Srbija očekuje od najavljene rasprave pred GS UN o Haškom tribunalu? Kakve se

posledice mogu očekivati?

MSP: Javna rasprava u Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija, zakazana za 10. april 2013. godine pod nazivom „Uloga međunarodnog pravosuđa u postizanju pomirenja“, pruža mogućnost R. Srbiji da međunarodnu javnost upozna sa svojim pogledima na rad međunarodnih tribunala. Očekuje se da bi na kraju debate trebalo da se usvoje zaključci u formi zvaničnog dokumenta.

12. Može li po vama ovaj deo sveta opet biti i bezbedonosno pitanje? Vidimo krize u BiH, u odnosima Srbije i Hrvatske, u poslednje vreme i u Makedoniji. Da li je Balkan i na 100 godišnjicu Balkanskih ratova, pred novim izazovima?

MSP: Nema tajni da razlike među nama i dalje postoje, ali mislim da danas svi shvataju da smo već izgubili previše vremena i da niko nema pravo da ugrožava bolju budućnost svih naših građana. Mi u Srbiji smo mišljenja da je u opštem interesu da naš region bude razvijen, stabilan i miran, kao i da različitosti u njemu treba da budu posmatrane kao bogatstvo, a ne kao izvor nesporazuma i problema.

13. Kako ocenjujete odnose BiH i Srbije? Planirate li u skorije vreme posetu MSP I. Mrkića Sarajevu? Šta je cilj spoljne politike Srbije u BiH?

MSP: Odnosi sa BiH su dobri i stabilni, ali svakako da postoji prostor i za njihovo dalje unapređenje. U tom cilju planiram da posetim Sarajevo krajem ove godine, a za početak sledeće godine očekujemo posetu predsedavajućeg Saveta ministara BiH V. Bevande Beogradu. Srbija BiH doživljava kao veoma blisku državu sa kojom želi da ima najbolje moguće odnose.

14. Bošnjački član predsedništva B. Izetbegović ne želi da se sastane sa PR RS T. Nikolićem u kontekstu Nikolićevih izjava o „polaganom odumiranju BiH“ te u vezi sa negiranjem genocida u Srebrenici? Kakvi su vaši komentari? Koliko zapaljiva retorika može biti izvor problema na Balkanu?

MSP: Izjave PR RS T. Nikolića su pogrešno interpretirane i izvučene iz konteksta. Smatramo da je za rešavanje svih eventualnih nesporazuma najbolje razgovarati na visokom i najvišem nivou od strane legitimno izabраних predstavnika dve zemlje.

15. Da li je u skorije vreme moguć novi trilateralni sastanak na liniji Beograd-Zagreb-Sarajevo?

MSP: Svakako, to je nešto o čemu razmišljamo.

16. Predsednik R. Srpske M. Dodik objavio je dokument u kojem navodi kako bi bilo optimalno da „BiH bude cela iz tri dela“. Takođe, Dodik često želi da ostavi utisak da je „Srbija iza njega“ u ovakvim političkim potezima. Kakvi su vaši komentari?

MSP: Ne želim da komentarišem izjave zvaničnika u BiH, bez obzira da li se radi o onima koje stižu iz Sarajeva ili onima iz Banjaluke. Pozicija Srbije u pogledu BiH je jasna i

principijelna. Srbija podržava suverenitet i teritorijalni integritet BiH i sve ono što je dogovoreno Dejtonskim sporazumom. Podržaćemo sve ono oko čega se dogovore tri konstitutivna naroda u BiH.

17.Kako bi se Srbija ponašala u slučaju da R. Srpska proglasi nezavisnost? Da li bi priznali R. Srpsku kao nezavisnu državu?

MSP: Mislim da to niko ne postavlja kao pitanje i mogućnost. To svakako nije nešto o čemu se razmišlja u Beogradu. Mislim da sam vam odgovorom na prethodno pitanje, u pogledu pozicije Srbije prema BiH, odgovorio i na ovo.

18.Dolaze najave iz Evropske unije o mogućem ukidanju viza za građane Balkana, posebno Srbije? Hoće li se, po Vama, to dogoditi i šta bi to značilo za ovaj dio svijeta?

MSP: Mi mislimo da do toga neće doći jer Srbija koordinisano deluje, kroz saradnju sa Briselom i sa odnosnim zemljama članicama, u cilju rešavanja ovog problema, odnosno svođenja broja azilanata na najmanju moguću meru. U pitanju su isključivo ekonomski motivi izazvani pretežno sadašnjom socio-ekonomskom krizom. Eventualno uvođenje viza negativno bi se odrazilo na ukupnu situaciju i raspoloženje građana Srbije prema EU, a jasno je da bi imalo negativne posledice i na širem planu.

19.Koliko je EU, u vrijeme kada se i sama suočava s brojnim problemima krize, stvarno zainteresirana za integraciju ovog dijela svijeta u evropske procese? Nedavno smo imali priliku gledati i negativne komentare u kontekstu Hrvatske koja je već ranije stekla uvjete za ulazak u EU?

MSP: Zaključci Saveta Evropske unije otvaraju dalju perspektivu procesa proširenja koje, kao dugoročno strateško opredeljenje Evropske unije, nije dovedeno u pitanje. Iako suočena sa unutrašnjim problemima, Evropska unija je na putu njihovog pozitivnog rešavanja, što je potvrđeno i u stavovima najviših zvaničnika EU na proteklom zasedanju Evropskog saveta. Kao ilustraciju navešćemo i nedavnu izjavu Lusinde Krejton, državne sekretarke u Ministarstvu za evropske poslove Irske, koja je, prilikom predstavljanja prioriteta irskog predsedavanja Savetom Evropske unije, istakla da je njena zemlja veliki entuzijasta kada je reč o proširenju Evropske unije.